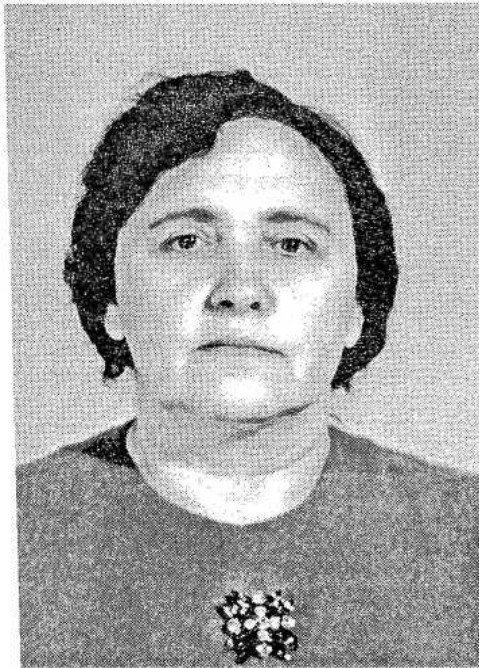

Життя стежина із терену й троянд

Віра Трохимівна Родіна

ВДЯГНЕНА У КУФАЙКУ, ШАПКУ-УШАНКУ, НАГАДУВАЛА ХЛОПЧАКА
З раннього дитинства Вірочка допомагала батькам по господарству, мала вольовий сміливий характер. Вдягнена у куфайку, шапку-ушанку часто нагадувала хлопчачка. Разом з нолітками пішла у перший клас. Оскільки вчання велося за часів Польщі, вивчали польську мову. Вчителі били дітей з будь-якого виводу. Дуже боляче було від ударів лінійкою по тоненьких дитячих пальчиках. З дитинства була справедливою, ненавиділа обман і разом з тим вміла за себе постояти. З дівною теплотою пригадує Віра Трохимівна дя Григорія і уроки Закону Божого, що він давав. Школярі з нетерпінням чекали його виходу, вибігаючи назвстріч священнику. За

Життя людини, мов спалах небесної зірки. З'являється вона на світ, живе зі своїми мріями, сподіваннями, долає труднощі й негаразди на шляху, осяяна світлом небесної благодаті. Є люди, котрі випромінюють доброту, щирість, даруючи оточуючим любов і тепло, вміння зрозуміти, розрадити, втішити. До таких відноситься костопільчанка Віра Трохимівна Родіна, з котрою мені випала нагода поспілкуватися. Народилася вона 10 квітня 1929 року у с.Мала Любаша у працьовитій дружній сім'ї Трохи́ма та Агафії Савчуків. Батьки трудилися з раннього ранку і до смеркання, щоб прогодувати своїх дітей, яких Господь подарував їм одинадцять. Щоправда, один синочок помер, шойно встигли його охрестити.

а кінь залишався у ворогів. Віра Трохимівна розповідає: «Дуже шкода нам було коня-красеня, білого кольору з коричневими плямками. Душею відчувала, що він повернеться додому, хоча рідні і не дуже в те вірили. Батько тяжко захворів на тиф. Я сиділа біля нього, аж раптом почула іржання коня — повернула голову до вікна і, диво, побачила нашого улюбленця на подвір'ї. Він був мокрий, від бруду сіруватого кольору. Мерщій вибігла на вулицю. Кінь поклав голову мені на плечі, обняла його і заплакала. Завела до хліва, витерла, нагодувала».

Від тяжкої недуги батько помер, поховали його у велике православне свято трьох святих. Так відійшла у вічність його душа, знайшовши там спокій. І залишилася сім'я без господаря

Віктор Капітонович Родін

з річки доносилися голоси — німці відступали. Перед відходом вогонь у печі загасили. Невдовзі вступили радянські війська. Добре пам'ятаю керівника розвідки Івана. Він був добрим. Одного разу відправив у розвідку групу бійців. Ті, на жаль, не повернулися, напевно, загинули. Пошуки були марними».

ЗАВДЯКИ ЇЇ СМІЛИВОСТІ ЗНЕШКОДИЛИ ГРАБІЗНИКІВ

Віра Трохимівна пригадує один випадок, коли завдяки її сміливості вдалося знешкодити бандитську групу. Приблизно через два тижні після поховання батька у селі з'явилася група із шести чоловіків. Ті спочатку ходили по домівках людей, просячи якийсь харч і одночасно вистежуючи, хто як живе, а згодом стали гра-

ли перед односельчанами. Згодом була обрана депутатом і секретарем сільської ради. І на цій посаді виявила неабиякі здібності. Привітно зустрічала селян, допомагала у розв'язанні їх питань. І люди відповідали їй взаємністю. Шкода їм було прощатися з Вірою, коли від'їжджала у далекий Таджикистан...

Їхнє кохання спалахнуло зненацька. Поряд із селом розташовувалася військова частина, в ній служив Володя із Таджикистану. До серця припала йому Вірочка, запропонував одружитися. Після його демобілізації зареєстрували шлюб. Віра упорядкувала всю документацію по роботі, а на світланні мама проводжала молодих у далеку дорогу. Зачувши слова пісні «Рідна мати моя... і в далеку дорогу на зорі проводжала мене...», Віра Трохимівна й досі витирає непрохані сльози, згадуючи свою молодість. Ще задовго до одруження циганка нагадала Вірі, що вийде вона заміж за чорнявого парубка і поїде у далеку дорогу. Ті слова справдилися.

ДАЛЕКИЙ ТАДЖИКИСТАН ЗУСТРІВ ГОСТИННО

Рідна чоловіка зустріла привітно, декілька місяців жили у кишлаку. Влаштувалася на роботу офіціанткою в будинок відпочинку, згодом переїхали у столицю — м.Душанбе. Працювала в інфекційній лікарні сестрою-господаркою. Клімат підійшов для здоров'я, 50-градусну спеку добре переносила. Та, на жаль, шлюб виявився нетривким — через 5 років шлюбного життя подружжя розлучилося. З другим чоловіком Анатолієм, родом із Білорусії, прожили 10 років, та довелося Вірі провести його в останню путь, передчасно помер. Жінка не втрачала сили духу, незважаючи на тяжкі випробування долі, працювала. Кожен рік під час відпустки приїжджала додому, на рідну Україну. Рідні із нетерпінням чекали на її приїзд, особливо малеча — племінники, адже тітонька привозила великий ящик із тоді такими екзотичними фруктами, яких не було у продажу: виноград різних сортів, дині, кавуни, персики, а також гарне вбрання, якого ні у кого не було.

ЩАСЛИВЕ ПОДРУЖЖЯ РОДИНИХ

І доля вкотре посміхнулася Вірі — зустріла вона своє останнє, єдине на все життя кохання — чоловіка Віктора Капітоновича Родіна. Його родину у 30-х роках вивезли в Свердловську область. Народні вірші

душевною теплотою пригадує Віра Трохимівна отця Григорія і уроки Закону Божого, що він викладав. Школярі з нетерпінням чекали його приходу, вибігаючи назустріч священнику. За честь було взяти його портфель і піднести до школи. Оскільки Вірочка була спритною дівчинкою, то така нагода їй випадала частіше від інших дітей. Ті одвічні християнські істини вона назавжди зберегла у своєму серці і пронесла крізь нелегке життя.

РОЗПОЧАЛАСЯ ВІЙНА, ЯКА ВІДІБРАЛА ДИТИНСТВО

Та, на жаль, навчання у школі припинилося — розпочалася війна, яка відібрала дитинство, розвіяла мрії і сподівання, зробивши одразу її дорослою. Потрібно було допомагати батькам по господарству, і важка непосильна праця впала на плечі дівчинки. З 13 років обробляла землю (а їй було 11 га), не облогував ні один метр землі. Працювала і вночі, а косила краще, ніж чоловіки. Поступово навчилася виконувати майже всю чоловічу роботу: клепає косу, вміла прилагодити топориче до сокири та ін. Мама хвилювалася: «Доню, чи візьмуть тебе заміж, адже ти знаєш всю чоловічу роботу». У господарстві був кінь, дві корови, свині, кури, гуси. І всьому встигала дати раду Віра. Шкодує матір (у Агафії Степанівни було хворе серце), працювала не покладаючи рук. Вирощували зернові, в Костопіль возили до млина, і мука йшла на фронт солдатом. Так дівчинка своєю працею вносила посильний вклад у перемогу. Брат Степан пішов воювати з ворогом на фронт. За ним — Микола, щойно йому виповнилося шістнадцять. Був у Кореї, Японії. На щастя, брати повернулися до рідної домівки живими. Батько, Трохим Петрович, також був фронтовиком, зокрема брав участь у визволенні Костополя від німецьких окупантів. Одного разу німці його оточили, забрали коня і наказали, щоб підвизив їм снаряди. Трохиму Петровичу вдалося втекти з того полону,

Від тяжкої недуги батько помер, поховали його у велике православне свято трьох святих. Так відійшла у вічність його душа, знайшовши там спокій. І залишилася сім'я без господаря, без його мудрих порад і турботи. Мама тяжко перенесла цю втрату, хвилювалися за її здоров'я.

Віра Трохимівна розповідає: «У нашій хаті був німецький штаб, а ми жили у сусідів. Одного разу я зайшла до хати, німець дав мені казанок і попросив принести молока. А мама ще не подоїла корову і наказала мені повідомити про це йому німецькою мовою. До речі, вона добре володіла німецькою, польською, єврейською мовами, хоча, як не дивно, у школі не навчалася. Дорогою я постійно повторювала фразу, боялася забути якесь слово. Коли вже прийшла з молоком, їх не застала, лише

*Працівниці молокозаводу, 1950 рік.
У першому ряду справа - Віра Родіна.*

із шести чоловіків. Ті спочатку ходили по домівках людей, просячи якийсь харч і одночасно вистежуючи, хто як живе, а згодом стали грабувати, відбираючи у мешканців різні коштовності, речі. Перелякана сусідка, до якої прийшли грабіжники, майже роздягнена з дитиною на руках (а було це взимку) прибігла плачучи до оселі Віриної мами. Віра швидко вдяглася, нічого не повідомивши, куди йде. З хліва вивела коня і поїхала у напрямку Борщівського лісу. Вона знала, що там знаходилися партизани. Приїхавши до них, розповіла усе про ті безчинства, що робили бандити. Партизанів з дванадцять поїхало до села, а Віра - попереду. Один з них промовив: «От лихой парень, не догонишь». Вона відповіла: «Я не хлопець, а дівчина». Бандитів ввіймали, велася перестрілка, а награбоване повернули людям.

ДОВГООЧІКУВАНА ПЕРЕМОГА

І от, нарешті, настала довгоочікувана перемога, яку зустрічали і дорослі, і діти із щемом у серці. Після війни почалося створення колгоспу. Приїхав у село уповноважений Григорій Григорович і разом з головою зустріли Віру. Вона їхала на возі, привіталася. Голова промовив: «З цієї дівчини буде добра робітниця». Григорій Григорович запросив на роботу в Костопіль на молокозавод. Працювала в сепараторному цеху, через декілька місяців перевели у лабораторію. Часто їздила по роботі у відрядження до Львова. Два роки там пропрацювала. З мамою лишалася ще четверо менших дітей, треба було турбуватися про них. Працювала на фанерному заводі по дві зміни, переважно у другу і третю в гарячому цеху, на циркулярці. Робота була важкою, та дівчина не зважала на це, з молодечим запалом трудилася, як і переважна більшість працівників. Якось її викликали в райвиконком. Дізналася, що направляють в рідне село на посаду завклуба. Енергійній дівчині ця робота припала до душі. У клубі було наведено порядок, організувала молодю на участь у художній самодіяльності. Із чудовими концертами виступа-

вона своє останнє, єдине на все життя кохання — чоловіка Віктора Капітоновича Родіна. Його родину у 30-х роках вивезли в Свердловську область. Невдовзі після одруження переїхали жити на Україну, в Костопіль. Жили на квартирі. Хазяйка не ходила через хворобу ніг, і Віра за нею доглядала. Почала робити їй масаж ніг і, на диво, та стала ходити. Навіть лікарі були здивовані, як таке сталося. Чоловік працював ковалем найвищого розряду, був майстром — сам зробив шафу на кухні, ліжка, рамки до ікон, шкатулки та багато інших гарних виробів. Згодом оселилися в новій кооперативній квартирі.

Віктор Капітонович — кавалер двох орденів Слави, нагороджений багатьма медалями. Пройшов військовими стежинами, розпочавши службу з Курсько-Орловської дуги. Мав багато поранень, інвалід війни. Ті поранення давали про себе знати і в мирний час — осколок залишився в нозі, переніс багато операцій. Мав добре, чуйне серце. Разом з Вірою у щасливому подружжі прожили 33 роки. Дружина завжди була поряд, разом їздили на зустрічі із бойовими побратимами у м.Новоград-Волинськ, Москву, Рівне, приймали дорогих гостей і в себе вдома. Віра частувала смачними стравами.

У КЛОПОТАХ ПРОМАЙНУЛИ РОКИ

У турботах, клопотах непомітно промайнули роки, додавши життєвого досвіду та мудрості. Працювала на склозаводі, звідти вийшла на пенсію. Віра Трохимівна — ветеран праці, учасник війни. У всьому ця життєрадісна жінка любить лад — у її господі затишно. Змалечку привчена до праці, не всидить на місці без роботи. Біля будинку у неї є невеличка ділянка, на якій вирощує огірки і помідори, щоб були без нітратів.

Віра Трохимівна дуже любить людей, завжди привітна. Самотужки навчилася кроку та шиттю ще у молодості. Гарно співає, пише вірші. До Дня Перемоги склала віршовані рядки, в яких вилилися душевні переживання. Це свято для неї велике, як співається у пісні «... зі сльозами на очах».

Гідно крокує ця привітна жінка життєвою стежиною, вистеленою тереном і трояндами, не втрачаючи оптимізму, даруючи оточуючим тепло свого щирого серця. Цього року вона зустрічатиме 84-ту весну. Тож міцного Вам здоров'я, шановна Віро Трохимівно, наснаги, гарного настрою та Божої ласки.

Анна НАДЕЖДІНА.